

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2025/26: MJU27

Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. miljöbalken, livsmedelslagen och epizootilagen. Förslagen innebär att det blir möjligt för den ansvariga myndigheten att ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i ärenden som rör bedrägliga och vilseledande överträdelser i livsmedelskedjan, också kallat fusk. Förslagen innebär även att det införs bestämmelser om uppgiftsskyldighet mellan kontrollmyndigheterna. Syftet med regeringens lagförslag är att stärka arbetet med att upptäcka och motverka fusk i livsmedelskedjan.

Lagändringarna föreslås träda i kraft i huvudsak den 1 januari 2028.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionen.

I betänkandet finns en reservation (S, V, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:206 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan.....	5
Utskottets ställningstagande.....	8
Straff och sanktionsavgifter.....	8
Utskottets ställningstagande.....	11
Reservation	12
Straff och sanktionsavgifter, punkt 2 (S, V, MP)	12
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	13
Propositionen	13
Följdmotionen	13
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
  2. lag om ändring i epizootilagen (1999:657),
  3. lag om ändring i zoonoslagen (1999:658),
  4. lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804),
  5. lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter,
  6. lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.,
  7. lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.,
  8. lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel,
  9. lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion,
  10. lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192),
  11. lag om ändring i växtskyddslagen (2022:725).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:206 punkterna 1–11.

2. Straff och sanktionsavgifter

Riksdagen avslår motion

2025/26:4020 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation (S, V, MP)

Stockholm den 28 maj 2026

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Martin Kinnunen (SD), John Widegren (M), Sofia Skönnbrink (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Lars Johnsson (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Victoria Tiblom (SD), Elin Nilsson (L), Chris Dahlqvist (SD), Aida Birinxhiku (S) och Magnus Oscarsson (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:206 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan och två yrkanden i en följdmotion. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och följdmotionen redovisas i bilaga 1. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2. Lagförslagen har granskats av Lagrådet.

Vid utskottets sammanträde den 10 mars 2026 redogjorde Livsmedelsverkets generaldirektör Christina Nordin för myndighetens arbete med livsmedelskontroll, bl.a. när det gäller insatser för att stävja livsmedelsfusk.

Utskottets överväganden

Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i bl.a. miljöbalken, livsmedelslagen och epizootilagen.

Bakgrund

Problematiken med fusk inom livsmedelskedjan

Överträdelse av de bestämmelser som gäller inom livsmedelskedjans olika områden kan bero på slarv, misstag, oaktsamhet eller bristande kunskap, men det kan också vara fråga om en avsiktlig handling eller underlåtenhet. I EU-rätten används uttrycket ”avsiktliga överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande”, vilket också kan beskrivas som fusk. Fusk i livsmedelskedjan förekommer sedan lång tid tillbaka och exempel på fusk har uppmärksammats globalt, inom EU och i Sverige. Fusk i livsmedelskedjan kostar samhället stora pengar varje år och innebär bl.a. en risk för att otjänliga livsmedel och varor som kan vara skadliga för miljön och människors och djurs hälsa släpps ut på marknaden.

EU:s kontrollförordning och nationella bestämmelser

Medlemsstaternas kontroll av att regelverken för livsmedelskedjan efterlevs baserar sig på EU:s kontrollförordning, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet m.m.¹. Enligt förordningen ska det bl.a. utföras kontroller som syftar till att upptäcka och motverka fusk. Hur kontrollerna ska utföras och hur systemet för offentlig kontroll ska organiseras är i stor utsträckning en fråga för de enskilda medlemsstaterna.

I Sverige finns inte något samlat nationellt regelverk som täcker de områden som ingår i livsmedelskedjan. Kontrollförordningen kompletteras därför av ett stort antal nationella lagar med tillhörande förordningar och

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

myndighetsföreskrifter. I den nationella lagstiftningen finns bestämmelser om bl.a. kontrollmyndigheter, sanktioner och avgifter. Det finns i dag inte några särskilda bestämmelser i den gällande sektorslagstiftningen i Sverige som specifikt reglerar fördelningen av kontrollansvar för fuskkontroll, hur fuskkontroll ska utföras eller hur fusk ska beivras.

Brister i den svenska fuskkontrollen

Våren 2021 undersökte kommissionens generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet om de svenska åtgärder som vidtas för att motverka fusk i livsmedelskedjan är lämpliga och ändamålsenliga utifrån kraven i EU-rätten. Kommissionen konstaterade att det finns ett antal brister i den svenska fuskkontrollen; bl.a. har de svenska myndigheterna ännu inte någon operativ ram för att genomföra EU-bestämmelserna om kontroll av fusk.

Utredningsbetänkanden och pågående regeringsuppdrag

I juni 2022 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och lämna förslag som syftar till att stärka arbetet med att upptäcka och motverka fusk i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan (dir. 2022:99). Utredaren skulle bl.a. föreslå hur den samordnande rollen i fråga om fuskkontroll kan utvecklas och stärkas hos en central myndighet med samordnande uppgifter när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Betänkande Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) redovisades i juni 2024. I den aktuella propositionen behandlar regeringen förslagen i betänkandet, med undantag för förslaget om en ny lag om sanktionsavgifter för bedrägliga och vilseledande överträdelse inom livsmedelskedjan, som bereds vidare inom Regeringskansliet.

Den 30 april 2026 beslutade regeringen att ge Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen i uppdrag att vidta ett antal åtgärder för stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan. Myndigheterna ska

- inleda arbete med en planerad fuskkontroll
- analysera förutsättningar för en gemensam kontrollresurs
- utveckla och stärka den nationella samordningen av fuskkontrollen
- lämna eventuella förslag på förordningsändringar.

Myndigheterna ska utgå från förslag i betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan och beakta remissvar från remitteringen av betänkandet. Myndigheterna ska också säkerställa att den administrativa bördan och intrånget i verksamheten för företag som följer lagstiftningen blir så begränsad som möjligt. Uppdraget ska redovisas senast den 29 februari 2028.

Regeringen beslutade i december 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan organiseras och finansieras inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter (dir. 2023:170). Utredaren skulle bl.a. föreslå lämpliga

ändringar för att kontrollen ska bli så verkningsfull, effektiv, enhetlig och likvärdig som möjligt samtidigt som det ska bli enklare för företagen. Betänkandet En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64) överlämnades i maj 2025. I denna proposition behandlas betänkandets bedömning att avgifter för vissa kontrollprogram på livsmedelsområdet bör tas bort. Betänkandet i övrigt bereds vidare.

Den 15 maj 2026 beslutade regeringen att ge en bokstavsutredare i uppdrag att utreda ändamålsenligheten och effekterna av att minska antalet kontrollmyndigheter inom offentlig kontroll av livsmedel, foder och animaliska biprodukter. Utredaren ska utgå från de förslag och analyser som finns i betänkandet En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan. Utredningens syfte är att öka effektiviteten och likvärdigheten i kontrollen samt att stärka företagens konkurrenskraft. Uppdraget ska redovisas senast den 5 januari 2027.

Propositionen

En möjlighet att ta över kontrollansvar för misstänkta överträdelser genom fusk

Regeringen föreslår att det ska vara möjligt för den kontrollmyndighet som regeringen bestämmer, Jordbruksverket eller Livsmedelsverket, att från en länsstyrelse, en kommun eller någon med delegerade uppgifter ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt EU:s kontrollförordning i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande. Bestämmelser om detta ska införas i miljöbalken, epizootilagen, zoonoslagen, livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur, m.m., lagen om kontroll av husdjur, m.m., lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen och växtskyddslagen.

Regeringen föreslår också att kontrollansvaret ska kunna tas över om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut om att ta över kontrollansvaret för en misstänkt överträdelse fattas ska den centrala myndigheten samråda med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte genomföras om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

En generell uppgiftsskyldighet för kontrollmyndigheter

Regeringen föreslår att det införs en anmälningsskyldighet för den kontrollmyndighet som uppmärksammar en omständighet som kan antas leda till en åtgärd enligt EU:s kontrollförordning inom en annan kontrollmyndighets ansvarsområde enligt någon av de lagar som kompletterar EU:s kontrollförordning. En kontrollmyndighet ska också på begäran lämna en uppgift till en annan kontrollmyndighet, om den andra myndigheten bedömer att den

behöver uppgiften för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt någon av de lagar som kompletterar EU:s kontrollförordning. Bestämmelserna införs i livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur, m.m., lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Regeringen bedömer att på områden där det enbart finns statliga kontrollmyndigheter bör bestämmelser om uppgiftsskyldighet införas i förordning. Regeringen bedömer också att det inte behövs någon ytterligare reglering av den personuppgiftsbehandling som kan komma att göra hos kontrollmyndigheterna för att fullgöra uppgiftsskyldigheterna. Den generella reglering som finns i EU:s dataskyddsförordning och övriga bestämmelser om dataskydd är tillräcklig.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagändringarna som rör möjlighet för en central myndighet att ta över kontrollansvar ska träda i kraft den 1 januari 2028. Lagändringarna som rör uppgiftsskyldighet för kontrollmyndigheter ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Avgifter för kontrollprogram bör tas bort

Regeringen bedömer att Livsmedelsverkets kontroll av bekämpningsmedelsrester, rests substanser och andra ämnen samt salmonella i livsmedel som producerats i Sverige bör anslagsfinansieras i sin helhet.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts något alternativt förslag med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som framförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Utskottet tillstyrker således propositionen.

Straff och sanktionsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om ytterligare åtgärder för att stärka arbetet mot fusk i livsmedelskedjan och sanktionssystemets effektivitet och avskräckande verkan.

Jämför reservationen (S, V, MP).

Propositionen

Enligt kontrollförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i kontrollförordningen och vidta

alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 139.1). Medlemsstaterna ska säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelse av förordningen och av bestämmelser på de sakområden som omfattas av kontrollförordningen som har begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande återspeglar åtminstone antingen aktörens fördel eller en procentandel av aktörens omsättning (artikel 139.2).

Regeringen redovisar att till följd av kontrollförordningen har en möjlighet för kontrollmyndigheterna att genomföra inköp under dold identitet införts i sektorslagstiftningen på vissa områden (exempelvis 23 a § livsmedelslagen [2006:804] och 26 kap. 28 § miljöbalken). Dessa bestämmelser är till sin ordalydelse inte begränsade till fuskkontroll. På grund av villkoret att ett dolt förfarande endast får användas om det är nödvändigt för kontrollen kan bestämmelserna dock bli aktuella att tillämpa framför allt vid kontroll av misstänkt medvetna överträdelse. I sektorslagstiftningen finns vissa straffbestämmelser som specifikt avser vilseledande agerande. Dessa gäller dock även vid oaktsamhet. Bestämmelsernas tillämpningsområde är således inte begränsat till enbart avsiktliga överträdelse som utgör fusk. Med andra ord finns det i dag inte några särskilda bestämmelser i den gällande sektorslagstiftningen i Sverige som specifikt reglerar fördelningen av kontrollansvar för fuskkontroll, hur fuskkontroll ska utföras eller hur fusk ska beivras. Som redovisas ovan har kommissionen påtalat brister i det svenska genomförandet av EU-rätten när det gäller kontroll av fusk.

I propositionen behandlar regeringen förslagen i betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44), med undantag för betänkandets förslag om en ny lag om sanktionsavgifter för bedrägliga och vilseledande överträdelse inom livsmedelskedjan. Regeringen redovisar att denna del av betänkandet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4020 av Åsa Westlund m.fl. (S) efterfrågas ytterligare åtgärder för att stärka arbetet mot fusk i livsmedelskedjan, framför allt när det gäller sanktionssystemets effektivitet och avskräckande verkan. Enligt motionens yrkande 1 behöver regeringen skyndsamt återkomma med förslag om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, inklusive sanktionsavgifter, för att motverka fusk i livsmedelskedjan. Det räcker inte att öka sannolikheten att bli upptäckt, utan det måste också finnas tydliga och kännbara påföljder.

Motionärerna tillägger i motionens yrkande 2 att arbetet mot fusk i livsmedelskedjan inte enbart bör stärkas genom förbättrad kontroll och informationsutbyte utan också genom skärpta konsekvenser för den som bryter mot regelverket. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att fusk i livsmedelskedjan i vissa fall är kopplat till organiserad brottslighet. Sanktionerna behöver vara starka nog att motverka de ekonomiska incitamenten med att fuska.

Kompletterande uppgifter

Någon särskild ekonomisk sanktion för fusk inom livsmedelskedjan finns inte i Sverige i dag. Avsiktliga överträdelse av bestämmelser i livsmedelskedjan omfattas i stället av straffbestämmelser och förverkanderegler. I betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) redovisas att få överträdelse av bestämmelserna i livsmedelskedjan i dag anmäls till polis eller åklagare och att ännu färre leder till någon påföljd. Den som bedriver verksamheten, oftast en juridisk person, kan ofta uppnå betydande vinster eller konkurrensfördelar genom att åsidosätta regelverket. En juridisk person kan inte heller dömas för brott. Med en låg upptäcktsrisk och ineffektiva sanktioner finns det stora incitament för fusk. Det kan därför ifrågasättas om nuvarande regelverk lever upp till kontrollförordningens krav på effektiva och avskräckande sanktioner. Mot denna bakgrund lämnar utredningen förslag om en ny lag om sanktionsavgifter för bedrägliga och vilseledande överträdelse inom livsmedelskedjan. Avgiften ska tas ut av den som begår överträdelse av lagstiftningen genom att

- fuska med innehållet i en vara (exempelvis genom utbyte av ingredienser)
- fuska med informationen om en vara (exempelvis felaktig ursprungsmärkning eller ändrat bäst före-datum)
- fuska med spårbarheten för en vara (exempelvis handel med förfalskade eller stulna varor) eller
- vidta åtgärder för att dölja fusk (exempelvis förfalskade handlingar eller osanna uppgifter).

Sanktionsavgiften föreslås bygga på strikt ansvar vilket innebär att det inte krävs något uppsåt. Däremot ska det inte vara obligatoriskt att ta ut sanktionsavgift, utan den beslutande myndigheten får ta ut en sanktionsavgift om det finns förutsättningar för det. Vid bedömningen av om en sanktionsavgift ska tas ut ska hänsyn tas till vissa kriterier som syftar till att sortera bort överträdelse som typiskt sett inte utgör fusk. För att underlätta tillämpningen och säkerställa en likvärdig bedömning föreslås att endast Livsmedelsverket ska få besluta om påförande av sanktionsavgift.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har behandlat förslag på åtgärder för att komma till rätta med livsmedelsbedrägerier tidigare under mandatperioden. I betänkande 2022/23:MJU18 Livsmedelspolitik (s. 34 f.) framhöll utskottet följande:

Utskottet ser med stor oro på de problem som livsmedelsbedrägerier för med sig; förutom att konsumenter och företag vilseleds och konkurrensen snedvrids, skadar det varumärken och immateriella tillgångar, drar till sig organiserad brottslighet och riskerar att minska förtroendet för livsmedelsbranschen. Dessutom kan fusket innebära stora problem ur livsmedels-säkerhetssynpunkt och äventyra såväl människors som djurs hälsa. Det är därför avgörande att kontrollen för att upptäcka och motverka fusk i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan stärks och effektiviseras. Utskottet

välkomnar det arbete som pågår för att utveckla och stärka åtgärderna mot livsmedelsfusk på såväl europeisk som nationell nivå.

Utskottet noterar inte minst att det pågår en utredning som har till syfte att på nationell nivå stärka verktygen för att identifiera, förhindra och beivra fusk enligt unionsrättens krav. Utredningen inbegriper bl.a. huruvida den samordnande rollen för offentlig kontroll av den jordbruksbaserade livsmedelskedjan kan utvecklas och stärkas hos en myndighet på central nivå. [...]

När det gäller sanktioner är detta givetvis en viktig del i att stävja fusk i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om dels den straffskärpning i fråga om allvarliga brott mot bl.a. livsmedelslagen som riksdagen beslutade om våren 2018, dels den utredning som pågår om en särskild sanktion som tar i beaktande den ekonomiska vinningen. Utskottet följer regeringens fortsatta arbete för att åstadkomma ett effektivare och kraftfullare sanktionssystem med stort engagemang.

Utskottets ställningstagande

I detta ärende ställer sig utskottet bakom regeringens lagförslag som innebär att fusk i livsmedelskedjan möts med skarpare kontroller och bättre samverkan mellan myndigheter. Utskottet bedömer att lagförslagen bidrar till ett förbättrat skydd för konsumenter, människors och djurs hälsa och miljön. En stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan bidrar också till att förebygga och bekämpa organiserad brottslighet, förbättra konkurrenskraften hos företag som följer regelverket och stärka förutsättningarna för en robust och uthållig livsmedelsförsörjning.

Utskottet ser mycket positivt på regeringens arbete med att identifiera och vidta ytterligare åtgärder för att motverka fusk i livsmedelskedjan. Som redovisas ovan har regeringen helt nyligen tillsatt två utredningar om kontrollmyndigheternas effektivitet, bl.a. när det gäller hur den nationella fuskkontrollen kan samordnas och stärkas. Utskottet påminner också om att regeringen har utrett en särskild sanktion som tar i beaktande den ekonomiska vinning som är förknippad med livsmedelsbedrägerier. Den utredningen identifierade både för- och nackdelar med att införa en sådan sanktionsavgift, och regeringen valde därför att fortsätta att bereda den föreslagna lagstiftningen om sanktionsavgifter för fusk inom livsmedelskedjan. För att inte föregripa resultatet av det utredningsarbete som pågår föreslår utskottet att motion 2025/26:4020 (S) yrkandena 1 och 2 avslås.

Reservation

Straff och sanktionsavgifter, punkt 2 (S, V, MP)

av Emma Nohrén (MP), Sofia Skönnbrink (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Kajsa Fredholm (V) och Aida Birinxhiku (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4020 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Syftet med regeringens proposition är i grunden positivt. En bättre samordning mellan myndigheter och ökade möjligheter att dela information är viktiga förutsättningar för att kunna upptäcka och hantera mer avancerade former av fusk. Samtidigt är det tydligt att dagens system inte är tillräckligt. Få överträdelser leder till påföljd vilket riskerar att undergräva förtroendet för livsmedelskedjan och snedvrider konkurrensen till nackdel för seriösa aktörer. I sitt remissvar framhåller Livsmedelsverket att dagens sanktionssystem kan ifrågasättas när det gäller effektivitet och avskräckande verkan. Myndigheten påtalar också brister i den sanktionsavgiftsmodell som föreslås i utredningsbetänkandet, bl.a. när det gäller rättssäkerhet och förutsebarhet.

Att den föreslagna modellen behöver utvecklas är inte ett argument för att avstå från sanktioner utan för att utforma dem bättre. I stället har regeringen valt att inte gå vidare med förslag om sanktionsavgifter utan anger att frågan bereds vidare. Det innebär i praktiken att man saknar verktyg för att skärpa konsekvenserna för den som bryter mot regelverket. För att arbetet mot fusk ska vara verkningsfullt räcker det inte att öka sannolikheten att bli upptäckt; det måste också finnas tydliga och kännbara påföljder. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att fusk i livsmedelskedjan i vissa fall är kopplat till organiserad brottslighet.

Sammantaget anser vi att propositionen innehåller viktiga steg i rätt riktning när det gäller kontroll och samordning men att den är otillräcklig i sin nuvarande form. För att på allvar komma åt fusk i livsmedelskedjan krävs att regeringen skyndsamt återkommer med förslag om skärpta och effektiva sanktioner.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:206 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (2022:725).

Följdmotionen

2025/26:4020 av Åsa Westlund m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med förslag om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, inklusive sanktionsavgifter, för att motverka fusk i livsmedelskedjan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet mot fusk i livsmedelskedjan inte enbart bör stärkas genom förbättrad kontroll och informationsutbyte utan också genom skärpta konsekvenser för den som bryter mot regelverket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att det i miljöbalken ska införas en ny paragraf, 26 kap. 34 a §, och närmast före 26 kap. 34 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

34 a §

Den kontrollmyndighet som regeringen bestämmer får besluta att från en länsstyrelse eller kommun, eller från ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625 i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

2 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Härigenom föreskrivs att det i epizootilagen (1999:657) ska införas en ny paragraf, 11 f §, och närmast före 11 f § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 f §

Jordbruksverket får besluta att från en länsstyrelse, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samrådet behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

3 Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

Härigenom föreskrivs att det i zoonoslagen (1999:658) ska införas en ny paragraf, 8 f §, och närmast före 8 f § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

***Övertagande av offentlig kontroll
och annan offentlig verksamhet***

8 f §

Jordbruksverket får besluta att från en länsstyrelse, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

4 Förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)

Härigenom föreskrivs att det i livsmedelslagen (2006:804) ska införas tre nya paragrafer, 17 a, 19 b och 19 c §§, och närmast före 19 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

Livsmedelsverket får besluta att från en länsstyrelse eller kommun, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625 i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Uppgiftsskyldighet mellan kontrollmyndigheter

19 b §

Om en kontrollmyndighet uppmärksammar en omständighet som kan antas leda till en åtgärd enligt förordning (EU) 2017/625 inom en annan kontrollmyndighets ansvarsområde enligt denna lag eller annan lag, ska myndigheten anmäla omständigheten till den andra myndigheten.

19 c §

En kontrollmyndighet ska på begäran lämna en uppgift till en annan kontrollmyndighet, om den andra myndigheten bedömer att den behöver uppgiften för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt denna lag eller annan lag som kompletterar förordning (EU) 2017/625.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 19 b och 19 c §§ och i övrigt den 1 januari 2028.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter ska införas tre nya paragrafer, 18 a, 20 b och 20 c §§, och närmast före 20 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 a §

Jordbruksverket får besluta att från en länsstyrelse eller kommun, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Uppgiftsskyldighet mellan kontrollmyndigheter

20 b §

Om en kontrollmyndighet uppmärksammar en omständighet som kan antas leda till en åtgärd enligt förordning (EU) 2017/625 inom en annan kontrollmyndighets ansvarsområde enligt denna lag eller annan lag, ska myndigheten anmäla omständigheten till den andra myndigheten.

20 c §

En kontrollmyndighet ska på begäran lämna en uppgift till en annan kontrollmyndighet, om den andra myndigheten bedömer att den be-

höver uppgiften för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt denna lag eller annan lag som kompletterar förordning (EU) 2017/625.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 20 b och 20 c §§ och i övrigt den 1 januari 2028.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. ska införas tre nya paragrafer, 12 a–12 c §§, och närmast före 12 a och 12 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 a §

Den kontrollmyndighet som regeringen bestämmer får besluta att från en länsstyrelse eller kommun, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Uppgiftsskyldighet mellan kontrollmyndigheter

12 b §

Om en kontrollmyndighet uppmärksammar en omständighet som kan antas leda till en åtgärd enligt förordning (EU) 2017/625 inom en annan kontrollmyndighets ansvarsområde enligt denna lag eller annan lag, ska myndigheten anmäla omständigheten till den andra myndigheten.

12 c §

En kontrollmyndighet ska på begäran lämna en uppgift till en annan kontrollmyndighet, om den andra myndigheten bedömer att den behöver uppgiften för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt denna lag eller annan lag som kompletterar förordning (EU) 2017/625.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 12 b och 12 c §§ och i övrigt den 1 januari 2028.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. ska införas en ny paragraf, 9 e §, och närmast före 9 e § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 e §

Jordbruksverket får besluta att från en länsstyrelse, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625 i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel ska införas tre nya paragrafer, 9 a, 10 b och 10 c §§, och närmast före 9 a och 10 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 a §

Livsmedelsverket får besluta att från en länsstyrelse eller kommun, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Uppgiftsskyldighet mellan kontrollmyndigheter

10 b §

Om en kontrollmyndighet uppmärksammar en omständighet som kan antas leda till en åtgärd enligt förordning (EU) 2017/625 inom en annan kontrollmyndighets ansvarsområde enligt denna lag eller annan lag, ska myndigheten anmäla omständigheten till den andra myndigheten.

10 c §

En kontrollmyndighet ska på begäran lämna en uppgift till en annan kontrollmyndighet, om den andra myndigheten bedömer att den behöver uppgiften för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt denna lag eller annan lag som kompletterar förordning (EU) 2017/625.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 10 b och 10 c §§ och i övrigt den 1 januari 2028.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion ska införas fem nya paragrafer, 7 a–7 e §§, och närmast före 7 a och 7 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

7 a §

Livsmedelsverket får besluta att från en länsstyrelse, en kommun eller ett kontrollorgan ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse av krav för livsmedel som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

7 b §

Jordbruksverket får besluta att från en länsstyrelse eller ett kontrollorgan ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande i andra fall än som avses i 7 a §.

7 c §

Ett beslut enligt 7 a eller 7 b § får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

**Uppgiftsskyldighet mellan
kontrollmyndigheter****7 d §**

Om en kontrollmyndighet uppmärksammar en omständighet som kan antas leda till en åtgärd enligt förordning (EU) 2017/625 inom en annan kontrollmyndighets ansvarsområde enligt denna lag eller annan lag, ska myndigheten anmäla omständigheten till den andra myndigheten.

7 e §

En kontrollmyndighet ska på begäran lämna en uppgift till en annan kontrollmyndighet, om den andra myndigheten bedömer att den behöver uppgiften för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt denna lag eller annan lag som kompletterar förordning (EU) 2017/625.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027 i fråga om 7 d och 7 e §§ och i övrigt den 1 januari 2028.

10 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Härigenom föreskrivs att det i djurskyddslagen (2018:1192) ska införas en ny paragraf, 8 kap. 4 a §, och närmast före 8 kap. 4 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 a §

Den kontrollmyndighet som regeringen bestämmer får besluta att från en länsstyrelse, eller från ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

11 Förslag till lag om ändring i växtskyddslagen (2022:725)

Härigenom föreskrivs att det i växtskyddslagen (2022:725) ska införas en ny paragraf, 11 a §, och närmast före 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övertagande av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 a §

Jordbruksverket får besluta att från ett organ med delegerade uppgifter, eller från en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, ta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625 i fråga om en misstänkt avsiktlig överträdelse som begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande.

Ett sådant beslut får fattas endast om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl. Innan ett beslut fattas ska samråd ske med den som ansvaret tas över från. Samråd behöver dock inte ske om kontrollen brådskar eller om det annars är olämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.